

Szakonyi Károly

Egy úr a Darlingból

100 éve született Vidor Miklós

A hetvenes években reggelente találkozgattunk. Én a fiaimat kísértem el a belvárosi iskolába, ő meg a kiskutyáját sétáltatta a Múzeumkert körül. Derűs tekintete maradt meg emlékezetemben, barátságos, mondhatnám udvarias modora, amivel üdvözlésemet fogadta. A környékhez fiatalkori emlékei fűzték, a Károlyi utcai, (ma Ferenczy István utca) valamikori Darling presszó, az Újholdasok törzshelye. Ott itta kávéját Mándy Iván is meg Pilinszky, olykor Nemes Nagy Ágnes és Lengyel Balázs, a Pécsről jött Galsai Gráci meg a többiek, akiket az ötvenes években kirekesztettek az irodalmi életből. Vidor Miklós, ahogy Mándy is *négermunkákra* kényszerültek, vagy klasszikusok átdolgozására az ifjúsági könyvkiadónak.

Vidor 1923. május 22-én született Budapesten, 1942-ben jelentkezett *Felszáll a köd* című verskötetével. (47-ben még megjelent egy újabb, a *Határon* című, aztán következett az elhallgattatás.) A Pázmány Péter Tudományegyetemen magyar–esztétika szakon diplomázott, a háború után az újraindult Vigiliában, Sík Sándor lapjában meg az Új Emberben közölt verseket, tárcákat. A szellemi ellenállást kifejtő írók köréhez tartozott, az Új Hold lírikusa volt. 47-ben tagja lett a Magyar Művészeti Tanácsnak, aminek Kodály Zoltán volt az elnöke, helyettese pedig Kassák Lajos. A kultuszminisztérium melletti autonóm társaság volt, szándékuk a megmaradt értékek felmérése és mentése, egy új művészeti szemlélet kialakítása. Neves írók, Tamási Áron, Nagy Lajos és mások ügyködtek a képzőművészet, az irodalom, a zene és a film újjászületésén. Működésüknek is az ötvenes évek politikája vetett véget.

Vidor Miklós sok más íróhoz hasonlóan szabadúszó lett, az 53-ban bekövetkezett enyhülés idején jelentek meg újra könyvei. A *Szökőár* című regénye azonnal nagy sikert aratott, József Attila-díjjal tüntették ki, s ettől kezdve szinte évente jelentek meg regényei, (*Budai Nagy Antal, Kék korlát, Idegenek, Galambposta* és sok más, legutóbb: *Fiúk és apák 2002-ben),* elbeszélései és verskötetei, *(Magánbeszéd, Lakatlan évszak, Szigetország,)* az ifjúság számára írt munkái, köztük a lekisebbeknek szóló mondókák, mint a *Cinkefütty.*

Elbeszéléseiben, finom rajzolatú novelláiban a hagyományt követte, lélektani pontossággal ábrázolta az emberi kapcsolatokat, szerelemről, házassági konfliktusokról szólt empátiával, társadalmi hátteret rajzolva a történetek mögé. Témáit a kor, a megélt háború és a békétlen békés évek szolgáltatták. Az ötvenes években, eredeti közlések helyett, megélhetésből műfordítással is foglalkozhatott. Albert Maltz *Ember az országúton* című regénye, az *Amerikai elbeszélők* antológiája, N. Lenau *Faust*ja, G. Trakl *Költemények* és Rilke *Történetek a Jóistenről* című munkája jelentek meg fordításaiban.

Elegancia volt megjelenésében éppen úgy, mint irodalmi stílusában. A régi Darling – aminek már nyoma sincs – parányi termének cigaretta-füstben és kávéillatban született szellemiségét őrizte, ahogy barátja, Mándy Iván is. Utolsó éveiben a *Liget* című on-line folyóiratban publikált novellákat.

2003. március 9-én halt meg Budapesten. A Puskin utca 17. szám alatti ház falán emléktábla hirdeti, hogy ott élt 1923-tól 2003-ig a Magyar Népköztársasági Érdemrend tiszti keresztjével kitüntetett, Stephanus- és József Attila-díjas költő, író, műfordító.

Könyvei már csak antikváriumokban találhatók, pedig közülük több is érdemes lenne új kiadásra.